

prima instanță D. Șușchevici  
instanța de apel M. Anton  
Iu. Cotruță, I. Secrieru

DECIZIE

26 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul  
Judecătorii

Iulia Sîrcu  
Valentina Clevadi  
Vera Macinskaia  
Tatiana Vieru  
Ion Vîlcov

examinând recursurile declarate de către Zhanna Smirnova, Dana Legoșina și Mircea Grecu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2013, prin care au fost admise apelurile declarate de către Dana Legoșina, Mircea Grecu, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela, casată hotărîrea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 26 octombrie 2012 în partea anulării certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale și în această parte emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

c o n s t a t ă

La 19 noiembrie 2010, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal.

În motivarea acțiunii reclamanții Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au indicat că, la 05 februarie 2010 a decedat bunica lor - Grecu Elena (Legoșina), ultimul domiciliul al decedatei fiind în mun. Chișinău, str. I. Vasilenco

12, apartamentul nr. 1.

După decesul bunicii a fost deschisă succesiunea asupra patrimoniului succesoral și anume bunul imobil - apartamentul nr. 1, str. I. Vasilescu 12, mun. Chișinău, care a aparținut bunicii lor cu drept de proprietate. Dat fiind faptul că mama lor a decedat anterior decesului bunicii, consideră că au calitate de succesori și au dreptul la moștenire în baza art. 1504 Codul civil, conform căruia dacă moștenitorul moare înaintea celui ce a lăsat moștenirea, succesorii culeg, prin intermediul instituției reprezentării, partea din moștenire care i s-ar fi cuvenit moștenitorului decedat.

Indică că pînă la moment nu au dobândit averea succesorală, deoarece pârâții au tănuț la notar, faptul existenței moștenitorilor legali, care în conformitate cu art. 1504 Codul civil, au dreptul la dobândirea averii succesoriale prin intermediul instituției reprezentării.

Actele necesare pentru a legaliza moștenirea au fost reținute de pârâți în mod intenționat, care intenționat au eronat circumstanțele faptice în ceea ce privește moștenirea, astfel au invocat că bunul imobil în litigiu nu a aparținut bunicii lor cu drept de proprietate și că la acel moment se aflau peste hotarele Republicii Moldova cînd pârâții folosindu-se de situația creată, au preluat averea succesorală.

După decesul bunicii, în luna februarie 2010 Smirnova Zhanna, a înaintat demers către Oficiul Stării Civile, pentru a primi certificatul de naștere a mamei sale. La un moment certificatul nominalizat nu a putut fi prezentat, din cauza că mama a fost născută în România.

Ulterior, din cauza că Oficiul Stării Civile nu eliberează persoanelor terțe documente necesare conform demersului înaintat, acestea nu au putut fi primite. Mama lor, pe parcursul vieții de cinci ori a schimbat numele de familie, din cauza căsătoriilor, la fel și bunica a schimbat numele de familie după înregistrarea căsătoriei, devenind astfel - Legoșina. Toate aceste circumstanțe, au condiționat imposibilitatea motivată de a accepta în termenul stabilit de lege moștenirea lăsată de bunica lor. Legătura de rudenie ar putea fi demonstrată numai prin prezentarea unui șir de documente.

Pentru a demonstra raporturile de rudenie cu bunica decedată, reclamantii s-au adresat în instanța de judecată și prin hotărârea Judecătoria Centru mun. Chișinău din 25 ianuarie 2011, a fost constatat faptul că, Grecu (Legoșina) Elena are legătura de rudenie cu reclamantii.

Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela solicită prelungirea termenului pentru acceptarea moștenirii după decesul bunicii lor - Grecu (Legoșina) Elena a averii succesoriale - apartamentul nr. 1, din str. I. Vasilescu 12, mun. Chișinău, cu recunoașterea dreptului de proprietate asupra acestuia, partajarea averii succesoriale între moștenitori în cote-părți egale și recunoașterea ca fiind nule certificatele de moștenitor legal nr. 14272 din 09 august 2010 eliberat pe numele Danei Legoșina și nr. 14273 din 09 august 2010 eliberat pe numele lui Mircea Grecu.

La 27 mai 2011 Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela și-au concretizat pretențiile solicitînd repunerea în termenul de acceptare a moștenirii după decesul Elenei (Grecu Legoșina) a averii succesoriale și anume apartamentul nr. 1 din str. I. Vasilescu 12, mun. Chișinău, recunoașterea dreptului de proprietate asupra

apartamentului menționat, partajarea averii succesorală între moștenitori în cote părți egale, între reclamanți câte 1/3 cotă-parte din bunul imobil succesoral, precum și după Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela câte 1/9 cotă-parte pentru fiecare din bunul imobil succesoral și recunoașterea ca fiind nule certificatele de moștenitor legal nr. 14272 din 09 august 2010 eliberat pe numele Danei Legoșina și nr. 14273 din 09 august 2010 eliberat pe numele lui Mircea Grecu.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 26 octombrie 2012, acțiunea a fost admisă integral. A fost prelungit termenul de acceptare a succesiunii de către Smirnova Zhanna, Pșibela Mihail, Pșibela Gheorghii după decesul bunicii Grecu( Legoșina) Elena asupra bunului imobil nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău și anume câte 1/3 cotă-parte ideală din apartamentul nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău pentru fiecare. A fost recunoscut dreptul de proprietate a Zhannei Smirnova asupra 1/9 cotă-parte ideală din imobilul succesoral nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău. A fost recunoscut dreptul de proprietate a lui Gheorghii Pșibela asupra 1/9 cotă-parte ideală din imobilul succesoral nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău. A fost recunoscut dreptul de proprietate a lui Mihail Pșibela asupra 1/9 cotă-parte ideală din imobilul succesoral nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău. A fost partajată averea succesorală rămasă după decesul Elenei Grecu (Legoșina) între moștenitorii legali Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela, Mihail Pșibela, Dana Legoșina și Mircea Grecu în cote-părți egale, și anume; câte 1/3 cotă-parte ideală din imobilul nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12 mun. Chișinău. Au fost recunoscute ca fiind nevalabile certificatele de moștenitor legal nr. 14272 din 09 august 2010 pe numele Danei Legoșina și nr. 14273 din 09 august 2010 pe numele lui Mircea Grecu eliberate de către Notarul public Elena Mocanu și înregistrarea efectuată la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău în baza acestor certificate. A fost recunoscut dreptul de proprietate a Danei Legoșina la 1/3 cotă-parte ideală imobilul succesoral nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău. A fost recunoscut dreptul de proprietate a Mircea Grecu la 1/3 cotă-parte ideală imobilul succesoral nr. 1 situat pe str. I. Vasilenco 12, mun. Chișinău. A fost încasat de la Zhanna Smirnova în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 940 lei. A fost încasat de la Gheorghii Pșibela în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1715 lei. A fost încasată de la Mihail Pșibela în beneficiul statului taxa de stat în sumă 1715 lei. A fost încasă de la Dana Legoșina în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1715 lei. A fost încasată de la Mircea Grecu în beneficiul statului taxa de stat în sumă 1715 lei.

Hotărîrea primei instanțe a fost atacată cu apel de Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela .

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2013 a fost restituită cererea de apel a lui Gheorghii Pșibela, Mihail Pșibela și Zhanna Smirnova ca fiind depusă cu omiterea termenului legal pentru declararea apelului.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 mai 2013, a fost admis recursul declarat de către Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2013, cu restituirea pricinii pentru judecarea apelului în fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2013, au fost admise apelurile declarate de către Dana Legoșina, Mircea Grecu, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela, casată hotărîrea Judecătorei Centru municipiul Chișinău din 26 octombrie 2012 în partea anulării certificatelor de moștenitor legal și recunoașterea dreptului de proprietate asupra averii succesoriale și în această parte emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

La 31 iulie 2013 Zhanna Smirnova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea în care a fost respinsă acțiunea înaintată de Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela.

Recurenta Zhanna Smirnova, în motivarea recursului a menționat că, la examinarea cauzei au fost aplicate eronat normele de drept material.

La 19 august 2013 Dana Legoșina și Mircea Grecu au declarat recurs împotriva hotărîrilor judecătorești, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri.

Recurenții Dana Legoșina și Mircea Grecu, în motivarea recursului au invocat că, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au omis neîntemeiat termenul de acceptare a succesiunii, deoarece la momentul decesului bunicii Elena Grecu aceștia se aflau în țară și în termenul legal de 6 luni nu au acceptat moștenirea.

Verificând argumentele invocate de recurenți în cererile de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Zhanna Smirnova neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Dana Legoșina și Mircea Grecu întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei la 04 iulie 2013.

Prin urmare, recursurile declarate de către Zhanna Smirnova, Dana Legoșina și Mircea Grecu la 31 iulie 2013 și respectiv 19 august 2013, se consideră depuse în termen.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

S-a constatat că, la 05 februarie 2010 a decedat Elena Grecu (Legoșina), bunica Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela și mama Danei Legoșina și Mircea Grecu, după decesul căreia a rămas patrimoniul succesoral format din apartamentul nr. 1 din str. Vasilenko 12 municipiul Chișinău, compus din 2 odăi, cu suprafața totală de 42,2 m<sup>2</sup>.

La 13 martie 2010 Dana Legoșina și Mircea Grecu s-au adresat notarului cu cerere privind deschiderea dosarului succesoral.

La 09 august 2010 notarul a dispus eliberarea certificatelor de moștenitor legal pe numele Danei Legoșina și lui Mircea Grecu în mărime de 1/2 cotă-parte fiecareia din averea succesorală rămasă după decesul Elenei Grecu (Legoșina).

La 19 noiembrie 2010 Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la repunerea în termenul de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal.

În motivarea cererii, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au invocat faptul că, Mircea Grecu și Dana Legoșina nu au informat notarul despre existența altor moștenitori care au dreptul la moștenire, precum și faptul că au fost în imposibilitate de a prezenta actele necesare ce confirmă gradul de rudenie cu Elena Grecu (Pșibela).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră hotărârile judecătorești ilegale și care urmează a fi casate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii din următoarele considerente.

Conform art. 1516 al. (2) și (3) Cod civil, succesiunea este acceptată de succesor indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesor legal. Succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

Conform art. 1517 Cod civil, termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei.

Conform art. 1519 Cod civil, termenul prevăzut la art.1517 poate fi prelungit de către instanța de judecată cu cel mult 6 luni.

Astfel, persoanele care au vocația la moștenire dobîndesc calitatea de moștenitori prin acceptarea moștenirii în termenul de 6 luni. Termenul de 6 luni, prevăzut de art.1517 Cod civil, în care persoana cu vocație succesorală urmează a se pronunța dacă acceptă moștenirea, este un termen de decădere care nu poate fi suspendat, întrerupt sau restabilit.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că nu constituie motive temeinice de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii necunoașterea dispozițiilor legale incidente, lipsa de timp pentru depunerea cererii, necunoașterea componenței patrimoniului succesoral și alte motive similare.

În acest sens, instanța de recurs consideră necesar de a menționa faptul că, pe parcursul examinării cauzei Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela nu au prezentat probe că s-au adresat notarului pînă la expirarea termenului de 6 luni, cu declarație de acceptare a succesiunii.

În motivarea pretențiilor, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela au invocat faptul că termenul de opțiune succesorală a fost omis din vina lui Mircea Grecu și Danei Legoșina.

Legislația în vigoare nu prevede obligația moștenitorului care a depus declarația de acceptare a succesiunii la întreprinderea acțiunilor de investigare în vederea determinării întregului cerc de moștenitori cît și căutarea acestora în vederea

asigurării dreptului de moștenire a moștenitorilor pasivi. Or, dreptul la moștenire este doar un drept și nu o obligație.

Deci, nu poate constitui drept motiv întemeiat și justificativ al Zhannei Smirnova întru prelungirea termenului de acceptare a succesiunii faptul că, aflându-se peste hotarele țării la momentul deschiderii succesiunii, Mircea Grecu și Dana Legoșina au tăinuit faptul deschiderii succesiunii.

Contrar celor invocate de Zhanna Smirnova, din materialele cauzei rezultă că ultima la momentul decesului bunicii sale se afla în Republica Moldova. Acest fapt rezultă și din copia pașaportului străin, conform căruia în perioada lunilor februarie - iunie 2010 Zhanna Smirnova s-a deplasat periodic în Republica Moldova. Afară de aceasta, Mircea Grecu și Dana Legoșina și-au valorificat dreptul de a accepta succesiunea și nu erau obligați să-i informeze pe ceilalți moștenitori despre faptul că s-au adresat la notar cu cerere de acceptare a succesiunii.

Mai mult ca atât, în Monitorul Oficial nr. 121-123 din 16 iulie 2013 a fost publicat anunțul notarului public Elena Mocanu privind deschiderea procedurii succesorale în urma decesului Elenei Legoșina (f.d. 101).

De asemenea, în cazul în care cel chemat la moștenire nu și-a exercitat în termenul prevăzut de lege dreptul de a alege între acceptarea moșteniri sau renunțarea la moștenire, acesta poate fi repus de către instanța de judecată numai dacă se constată că neexercitarea în termen a dreptului de opțiune se datorează unor motive întemeiate.

Nu poate fi considerat drept temeinic argumentul Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela precum că au omis termenul de acceptare a succesiunii deoarece după decesul bunicii, au înaintat un demers către Oficiul Stării Civile privind eliberarea certificatului de naștere a mamei sale, născută în România întru constatarea relațiilor de rudenie cu Elena Grecu (Legoșina), invocând în acest sens hotărîrea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 25 ianuarie 2011, prin care a fost constatat faptul că Grecu (numele înainte de căsătorie) Valentina Anton, tot ea avînd numele după soț Smirnova, tot ea după soț Pșibela este fiica Elenei Grecu Unumele după căsătorie Legoșina). De asemenea, a fost constatat faptul existenței relațiilor de rudenie dintre Elena Grecu, născută la 29 mai 1929 și Grecu Valentina Anton, născută la 28 iunie 1945 în satul Stanisești, România și Smirnova Zhanna Foma, născută la 11 septembrie 1978 (f.d. 57).

Instanța de recurs menționează că, instanțele judecătorești nu au luat în considerație faptul că atât certificatul de naștere al mamei Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela, cît și certificatul de deces (duplicat) pe numele Pșibela Valentina au fost eliberate la 17 mai 2010 și 18 martie 2010 respectiv (f.d. 12, 31).

Prin urmare, actele în baza cărora reclamanții au solicitat prelungirea termenului de acceptare a succesiunii au fost eliberate pînă la expirarea termenului de 6 luni de acceptare a succesiunii.

Mai mult ca atât, referirea la hotărîrea privind constatarea relațiilor de rudenie nu poate constitui drept motiv întemeiat și justificativ întru prelungirea termenului omis, deoarece după cum s-a constatat, cererea privind constatarea faptului relațiilor de rudenie a fost depusă de Zhanna Smirnova la 15 octombrie 2010, după eliberarea certificatelor de moștenitor legal contestate, adică cu mult după expirarea termenului

de acceptare a succesiunii.

Astfel, Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela nu au prezentat probe ce ar demonstra faptul că au fost în imposibilitate de a se adresa cu cerere notarului în vederea deschiderii dosarului succesoral în termenul prevăzut de lege.

Deci, instanța de recurs consideră că nu au fost constatate temeiuri legale care ar justifica omiterea termenului de adresare la notar în vederea acceptării succesiunii de către Zhanna Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Zhanna Smirnova, a admite recursul declarat de către Dana Legoșina și Mircea Grecu, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre, prin care a respinge acțiunea Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție  
decide

Se respinge recursul declarat de către Zhanna Smirnova.

Se admite recursul declarat de către Dana Legoșina și Mircea Grecu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2013 și Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 26 octombrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal, și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge acțiunea Zhannei Smirnova, Gheorghii Pșibela și Mihail Pșibela împotriva lui Mircea Grecu și Dana Legoșina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, partajarea averii succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate și anularea certificatelor de moștenitor legal.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,  
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Tatiana Vieru

Ion Vîlcov